

UZNESENIE VÝBORU PRE PRÁVA LESIEB, GEJOV, BISEXUÁLNYCH, TRANSRODOVÝCH A INTERSEXUÁLNYCH OSÔB

č. 26

z 3. novembra 2021

k Vyhláseniu Výboru pre práva LGBTI osôb k poslaneckým návrhom zákonov obmedzujúcim ľudské práva LGBTI ľudí na Slovensku

---

**Výbor pre práva lesieb, gejov, bisexuálnych, transrodotových
a intersexuálnych osôb**

A. prijíma

A.1. Vyhlásenie Výboru pre práva LGBTI osôb k poslaneckým návrhom zákonov obmedzujúcim ľudské práva LGBTI ľudí na Slovensku, ktoré znie:

„Výbor pre práva LGBTI osôb:

1. so znepokojením sleduje, že v poslednom období sú v Národnej rade Slovenskej republiky (NR SR) opakovane predkladané návrhy zákonov s cieľom:
  - zakázať právnu zmenu pohlavia,
  - zaviesť povinnosť rodičov a štátu chrániť „právo dieťaťa na zachovanie identity podľa pohlavia jeho narodenia“,
  - zakázať „propagáciu homosexuality, zmeny pohlavia a odchýlky od rodovej identity určenej pri narodení“ v školskom systéme, pri sociálnoprávnej ochrane detí, v reklame, vysielaní a retransmisii;
2. zdôrazňuje, že navrhované ustanovenia sú priamo v rozpore s garanciami ľudských práv v Ústave SR a medzinárodnými záväzkami SR. Sexuálna orientácia a rodová identita sú neoddeliteľnou súčasťou dôstojnosti a ľudskosti každého človeka a nesmú byť dôvodom diskriminácie, ani zneužívania. Ľudské práva a základné slobody prináležia LGBTI ľuďom rovnako ako všetkým ostatným a sú základným pilierom hodnôt, ktoré štáty, vrátane Slovenska, dobrovoľne prijali a stotožnili sa s nimi pristúpením k medzinárodným ľudskoprávnym dohovorom či vstupom do Európskej únie alebo Rady Európy;

3. pripomína, že právo na uznanie rodovej identity transrodových ľudí a proces zmeny pohlavia je už po desaťročia súčasťou slovenskej legislatívy a jeho zákaz je porušením práva na súkromie. Viaceré medzinárodné orgány pre ľudské práva potvrdili, že každý človek má právo na vlastnú identitu nielen na základe svojho pohlavia určeného pri narodení (ako navrhujú novely), ale aj na základe svojho rodu, čiže spoločensky skonštruovaných vlastností a rolí žien a mužov. Už v roku 2002 v prípade *Goodwin proti Spojenému kráľovstvu* Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) konštaoval porušenie článku 8 (právo na súkromie) najmä na základe toho, že existoval európsky a medzinárodný konsenzus v prospech právneho uznania rodu transrodovej osoby odlišného od pohlavia určeného pri narodení;
4. upozorňuje, že právne predpisy zakazujúce „propagáciu homosexuality“ sú podľa rozhodnutí ESLP v rozpore s článkom 10 (sloboda prejavu) a článkom 14 (zákaz diskriminácie) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, škodia det'om, sú diskriminačné a posilňujú predsudky voči LGBTI ľuďom, čo je nezlučiteľné s hodnotami demokratickej spoločnosti (prípad *Bayev a iní proti Rusku*);
5. poukazuje na list [odborných lekárskych spoločností](#) Ministerstvu zdravotníctva SR z marca 2021, v ktorom upozorňujú, že v súvislosti s návrhom na zmenu ústavy s cieľom zákazu právnej zmeny pohlavia sa na nich vo zvýšenej miere obracajú transrodoví ľudia a zástupcovia poradenských centier, ktorí referujú o výrazných prejavoch úzkosti i suicídálnych myšlienkach u tejto skupiny občanov a občianok SR. Chýbajúce záväzné medicínske postupy pri právnej zmene pohlavia začínajú podľa nich ohrozovať nielen duševné zdravie dotknutých ľudí, ale aj napĺňanie medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky;
6. poukazuje na [otvorený list](#) viac ako 4000 odborníkov a odborníčok z pomáhajúcich profesíí z apríla 2021, v ktorom rázne odmietli predmetné návrhy. Ich navrhovatelia podľa nich podsúvajú verejnosi, že LGBTI ľudia a ich rodiny sú hrozbou pre spoločnosť, spochybňujú dlhoročné odborné výskumy v tejto oblasti, ako aj vlastnú a vypovedanú skúsenosť generácií transrodových ľudí. „Na základe výhradne subjektívneho úsudku, ale aj rigidných predsudkov a nedostatku odborných znalostí vytvárajú premisu, že jedna časť občianok a občanov Slovenskej republiky nemá nárok na rovnaké práva ako väčšinová populácia. Systematicky a bez zábran tým posilňujú ich menejcenné postavenie v spoločnosti, v ktorej by ich intimita a ich vzťahy boli kontrolované, skúmané a posudzované štátom.“
7. s ľútostou konštatuje, že dôvodové správy návrhov zákonov a diskusie v pléne a výboroch NR SR sa stali priestorom pre hrubé útoky na LGBTI ľudí a nenávistné prejavy, ktoré by v akomkoľvek inom prostredí mohli byť dôvodom na začatie trestného stíhania. Výbor pri tejto príležitosti vyzýva na diskusiu o možnosti vyňať tieto prejavy spod poslaneckej imunity. Nenávistné prejavy proti LGBTI ľuďom, vrátane tých zo strany politikov a političiek, si všíma aj ostatná Správa Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) o Slovenskej republike (2020), pričom ECRI tiež nabáda parlament, aby svojich členov a členky nadľaž sankcionoval za verbálne prejavy nenávisti, ako to urobil v roku 2017, a aby zvážil, či by sa nemala posilniť účinnosť jeho etického kódexu;

8. upozorňuje, že prípadné prijatie týchto návrhov zákonov, by zhoršilo kvalitu života a zdravia LGBTI ľudí na Slovensku a zároveň podkopalo princípy právneho štátu a sociálnej súdržnosti vo všeobecnosti. Ked' verejní činitelia používajú nenávistnú rétoriku a prijímajú zákony alebo verejné politiky proti istej skupine obyvateľstva, signalizuje to ostatným, že aj oni sa môžu beztrestne zapájať do nenávistných činov proti jej členom a členkám. Nižšia spoločenská akceptácia LGBTI ľudí na Slovensku ako vo väčšine európskych krajín im už dnes bráni plne využívať svoj potenciál vo všetkých aspektoch života a mať plný prístup k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a zamestnaniu a viacerí napokon krajinu opúšťajú;
9. zastáva názor, že podpora tolerancie, akceptácie a rozmanitosti a nie podpora stigmatizácie a nenávisti voči LGBTI ľud'om, by mala byť jednou zo zásad na zabezpečenie rešpektovania najlepších záujmov detí. Platné právne predpisy o vzdelávaní by mali zabezpečiť prístup ku komplexnému, vedecky presnému vzdelávaniu v oblasti sexuality a vzťahov, ktoré je podložené dôkazmi, primerané veku a neodsudzujúce. Verejné inštitúcie a médiá by mali zverejňovať objektívne informácie o rôznych sexuálnych orientáciách a rodovej identite, aby sa zabezpečil boj proti dezinformáciám založeným na stereotypoch alebo predsudkoch. Okrem minimálnej požiadavky na nešírenie nenávisti majú politici a političky, bez ohľadu na politickú ideológiu a straníku príslušnosť, zodpovednosť voči všetkým občanom a občiankam za vytváranie inkluzívnej spoločnosti, ktorá nie je založená na predsudkoch a odmietaní iných, ale na dialógu a kultúre rovnosti. Pripomíname tiež odporúčanie ECRI, „aby slovenské orgány v úzkej súčinnosti s občianskou spoločnosťou vypracovali a implementovali akčný plán pre LGBTI ľudí obsahujúci také ciele, ako je zvýšiť povedomie verejnosti o podmienkach, v akých žijú LGBTI ľudia, podporiť lepšie pochopenie ich situácie, chrániť ich pred trestnými činmi z nenávisti, verbálnymi prejavmi nenávisti a diskrimináciou, a zabezpečiť účinné uplatňovanie ich práva na rovnaké zaobchádzanie“;
10. **vyzýva poslancov, poslankyne NR SR a vládu SR jasne odmietnuť spomínané zákony a naopak hl'adať riešenia aktuálnych problémov LGBTI ľudí na Slovensku.“.**